

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnabrvgensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes

Coloniae Agrippinae, 1657

Pars I. De Mvnerē Episcopali. Officium Episcopi, post verbi praedicationem, consistit potissimum in impositione manuum, & visitatione Ecclesiarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

P A R S P R I M A.

D E M V N E R E E P I S C O P A L I.

Officium Episcopi, post verbi predicationem, consistit potissimum in impositione manuum, & visitatione Ecclesiarum.

Episcopi munus in duobus potissimum consistit. primum, in impositione manuum, quæ est Ordinum Ecclesiasticorum collatio, ac institutio ministrorum: deinde, in Visitatione Dioceseos. Vtrumque beatissimus Apostolus, ad Titum, dilectum filium, Cretæ Episcopum, scribens, complectitur: Hujus, inquit, rei gratia reliqui te Cretæ, ut ea, quæ defunt, corrigas, & constituas per Civitates Presbyteros; sicut & ego disposui tibi. Alterum vero idem Apostolus, cum à Mileto discessum maturaret, profecturus Hierosolymam, ac certus quod amplius haud visurus esset faciem eorum omnium per quos transivit prædicans regnum Dei, vocatis illò ad se ab Epheso Ecclesiæ Presbyteris, Apostolica vehementia inculcat, cum ait: Attendite vobis & universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos, regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo. Et quoniam scio, inquit, quod intrabunt post discessionem meam lupi rapaces in vos, non parcentes gregi, & ex vobis ipsis exurgent viri, loquentes perversa, ut abducant discipulos post se; propterea vigilate. Cui muneri ut ambo illa Apostolici ordinis eximia luminaria, nimirum Petrus ac illius collega Paulus, satisfacerent; alter transivit & invisit universos, alter perambulavit Syriam & Ciliciam, confirmans Ecclesias, præcipiens custodire præcepta Apostolorum & Seniorum: nimirum non tantum verbo, sed & exemplo Episcopos commonentes, ut, qui speculatores in Dei Ecclesia constituti sunt ac appellantur, Provinciæ sibi mandatæ vigilantissime intendant, fidem, conversationem, mores & vitam singulorum explorent examinentque, ac provideant, ne alicubi quis in ea vocatione, ad quam à Deo vocatus est, torpescat.

C A P. I. De impositione manuum, quæ est Ordinum Ecclesiasticorum collatio, ac institutio ministrorum.

Impositio manuum, est ostium per quod intrant, qui Ecclesiarum gubernaculis admoventur. Proinde, quia ejulcemodi ostium dili-

genter custoditum non est, factum est ut tanta mala, quæ sentimus, agminatim in Ecclesiam Dei irruperint. Hujus januæ vigilantissimi custodes fuerunt Apostoli Christi, & quotquot ipsis successerunt Apostolici Episcopi. Inprimis verò divinius Paulus, qui, dilectissimis discipulis Timotheo ac Tito, ejulmodi custodiae formulam ex professo præscribit. Porro Apostoli, cum esset in locum Iudæ proditoris deligendus duodecimus collega, statuerunt duos ex his viris, qui cum ipsis congregati fuerunt in omni tempore, quo intravit & exivit inter eos Dominus Iesus, probatissimos, electionem alterutrius Domino committentes. Ad hæc, cum essent deligendi primi illi Ecclesiæ Diaconi, Apostoli, convocata discipulorum multitudine, dixerunt: Considerate fratres ex vobis viros boni testimonii, plenos Spiritu sancto ac sapientia, quos constituamus super hoc opus. Atque illi (cum placuisset hic sermo) coram omni multitudine elegerunt Stephanum, virum plenum fide & Spiritu sancto, ac reliquos sex, quos statuerunt ante conspectum Apostolorum: qui dein non temere, sed orantes, illis imposuerunt manus. Denique de Barnaba, per Apostolos ad Antiochiam destinato, refert Scriptura: Quoniam Apostoli miserunt Barnabam, quod esset vir bonus & plenus Spiritu sancto ac fide. Quibus exemplis edocemur, quanta cura ac delectu manus impositionem fieri oporteat. Beatus Apostolus inter alia Timotheum sic alloquitur: Commenda, inquit, quæ audisti à me per multos testes fidelibus, qui & idonei erunt alios docere. Et iterum: Manus nemini citò imposueris, neque communicaveris peccatis alienis. A qua regula cum longè lateque discessum sit, affectibus privatis sibi omnia vendicantibus, morbus obortus est pluribus, atque ita radicans, ut vix spes mendendi relicta sit. Neque tamen, in mediis & exulceratissimis morbis, de remedio desperandum erit, sed tanto magis de pharmaco idoneo cogitandum providendumque.

C A P. II. Ad certum titulum, Ecclesiæ Ministros Canonice deligendos ordinandosque.

Quoniam verò primitivæ Ecclesiæ facies, quod ad institutionem ministrorum attinet, paulatim immutata fuit; nimirum dotatis templis, sacerdotiisque ac certis stipendiis, ministrantibus, constitutis: visum subinde

Tit. 1.

Act. 20.

Act. 9.
Act. 15.1 Tim. 3.
Tit. 3.
Act. 1.

Act. 6.

Act. 17.

2 Tim. 2.
1 Tim. 5.Ex Con-
cil. Laco-
ran. sub
Alex. 3.

sanctis Patribus non absque multa ratione fuit, ne quisquam sine certo titulo, qui illi vitium necessarium suppeditaret, ad majores, quos & sacros Ordines vocamus, ordinaretur; adhibita etiam non levi severitate in Episcopos, qui secus facere præsumpsissent. Quæ cum sic se habeant, reformationem ordiri hinc fuerit necesse. Videndum itaque in primis est, ut collationes Ecclesiasticorum Sacerdotiorum seu Beneficiorum, veluti electiones, præsentationes, & institutiones Clericorum ac ministrorum, maxime eorum qui curæ præficiuntur animarum, quæ scientia scientiarum merito appellanda est, rite ac canonice fiant; utque maximi illi & terribili abusus & vitia, quæ in deligendis personis Ecclesiasticis, non vulgari cum detrimento Ecclesiæ, sæpenumero committuntur, quoad fieri potest, tollantur. Quod tunc demum futurum est, cum, repulsis ac submotis indignis, digni tantum ac idonei admittentur, qui & velint & possint Officium (propter quod Beneficium datur) gerere & explere. Scriptum est enim: Qui non laborat, non manducet.

2 Thess. 3.

CAP. III. *Manum nemini cito imponendam.*

Quamobrem omnibus, qui præficiendi Ecclesiasticis muniis ministros potestatem habent, illa (quam paulo ante retulimus) Paulina admonitio semper ob oculos verfabitur: Manus cito nemini imposueris, neque communicaveris peccatis alienis. Si enim ad honores mundi, sine suffragio temporis, sine merito laboris, indignum est pervenire, & notari ambitus solent, quos prohibitatis documenta non adjuvant; quam diligens & quam prudens habenda est dispensatio Divinorum munerum & cælestium dignitatum! Certe olim Excommunicatione percellerantur, qui Ecclesiastica Beneficia contulissent indignis.

1 Tim. 5.
S. Leo. c.
miramur.
61. dist.
Ex Cont.
Tole.

CAP. IV. *Humani affectus & venalitas in Beneficiis Ecclesiasticis execrabiles.*

Nulla itaque consanguinitatis ratio, nulla propinquitatis contemplatio, facere debet hoc, ut populi gubernatio alii quam meliori tradatur. Cessent omnes affectus humani, qui sua, non quæ Iesu Christi sunt, quærunt. Maxime vero Sacerdotiorum ac Beneficiorum venalitas execranda est, quod, qui sic præficiunt ac præficiuntur, inter ementes & vendentes columbas, quos Dominus flagello, de funiculis facto, è templo ejecit, ac mensas nummulariorum & cathedras vendentium columbas evertit, computentur. Si enim is dignus Sacerdotio creditur, cui non actionis merita, sed præmiorum copia suffragatur, re-

Hieron. in
Name.
Philip. 2.

Matth. 21.
Ioan. 2.
Marc. 11.
Luca 19.

stat, ut nihil sibi in Ecclesiasticis honoribus gravitas, nihil sibi defendat invidiam, sed totum auri prophanus amor obtineat. Et, cum fides simul & vita in Sacerdotibus & ministris eligenda sit, quæ tandem vita & quæ opera Sacerdotis illius erunt, qui honores tanti Sacramenti, per præmium convincitur obtinere?

CAP. V. *Beneficia Ecclesiastica, priusquam vacent, nemini promittenda.*

Cum olim Conciliari institutione vetitum sit, ne ulla Ecclesiastica ministeria seu Beneficia promittantur alicui priusquam vacent; tum, ne quis mortem proximi, in cuius locum & Beneficium se crediderit successurum, desiderare videatur; tum, quod turpe sit Divinique plenum animadversione iudicii, si locum in Ecclesia Dei futuræ successiois expectatio habeat, quam ipse etiam seculares leges condemnare curarunt; idque vero quum nunc passim præter omnem personarum delictum, designatis etiam ex nomine Beneficium, in quæ stipulatores successuri sunt, pessimo exemplo fiat: tollendus abusus est, idque non aliter, quam secundum canonicam ordinationem, ne quis sollicitus sit, non tam de Officio, quam de Beneficio viventis.

Ex Con-
cil. Lat.
ranensi.

CAP. VI. *Dignis tantum Beneficia esse conferenda.*

Qui Sacerdotia Ecclesiastica pleno (ut ajunt) jure potestatem conferendi habent, alium factæ à se manuum impositionis discusso rem non expectant. Præcipua ergo illis habenda cura est, idque maxime in præficiendis Parochis, ne Apostolici præcepti prævaricatores ac rei fiant. Quis enim non inteligit, quam gravi culpa se obstringat is, qui in causa est, ut cæcus cæco ducatum præstet, nimirum ambobus in foveam delabentibus? Despiciunt (inquit Malachias Propheta) nomen Domini, qui cæcum, qui claudum, qui languidum animal ad immolandum offerunt, & propterea graviter à Domino increpantur. Quis vero cæcum animal offert, nisi qui indoctum in docti locum ordinat, magistrum facit qui vix discipulus esse poterat; claudum vero, qui, lucra terrena quærentem, locat in dignitate, veluti pedem in diversa ponentem? cui potest inferri illud: Usquequo claudicatis in duas partes? languidum denique, qui vitiosum pro Religioso habet, quique tardum & pigrum probat patientem.

Matth.
15.
Luca 16.
Malac. 1.

Hieron. in
Malach.

3 Reg. 18.

CAP. VII. *Idoneos tantum in Prælatos eligendos esse.*

Sacris Canonibus saluberrime constitutum est, ut omnes Cathedrales Ecclesiæ, Collegia,

Ex Concil.
gener. c. no
pro dese-
ctio. de ele-
ctione.
Ex Concil.
Basiliensi
Hieron.
Symma.
ad Lau-
rent. c. vi-
lissimus.
I. q. I. Ex
Concil.
Basiliensf.

legia, & Conventus, ad Dignitates vacantes, ex sua congregatione idoneos eligant Prælatos; atque eos demum sacris administrationibus dignos esse existiment, quorum omnis ætas per disciplinas Ecclesiasticas cucurrisset. Iam, ut primitivæ Ecclesiæ censura mitigationem recipiat discretionis, is saltem aliorum curæ præficiatur, cujus comparatione grex cæteri merito dicantur. Quomodo enim fieri potest, ut non vilissimus reputetur, qui est honore præstantior, nisi quoque scientia & sanctitate præcellat? Atque utinam hic pensitetur, & nautis & navigio deferendis eandem imminere periclitandi necessitatem.

C A P. VIII. *In eligendo, ætas, mores, literatura & sacer Ordo, spectanda.*

Quapropter Electores solliciti sint, ut talem præficiant, qui Officio credendo fastidire possit; virum ætatis legitimæ, moribus gravem, literarum scientia præditum, atque in sacris Ordinibus constitutum: scientes, ipsis, in re tam gravi, vel dolo vel negligenter agentibus, non minorem, quam malis illis Pastoribus ac Prælatibus quos ipsi præfecerunt, in districto Dei iudicio imminere penam. Neque enim impudè peccatur in Spiritum sanctum, qui in omni electione, ut autor, invocatur. Neque inultum permittet Deus, si quis iurejurando, quod sub electionem præstat, frustra nomen Domini usurpaverit. Ut omittamus poenas Canonicas, quæ perperam eligentes manent.

C A P. IX. *Electiõnem sinceram esse oportere.*

Ab sit ergo omnis Simonix pravitas, omnium personarum respectus. Cessent potentiorum preces, quæ minis æquiparantur, omnisque impressio; cesset ambitio ac dominandi libido. Ad hæc, procul absint omnes illicitæ obligationes, quæ sub electionem aut paulo post, ab eligendo vel electo, haud præter Simonix labem extorquentur. Et procedat de vultu Dei opus ipsius; ut scilicet, qui præstantior est omnibus, qui doctior, qui sanctior, qui in omni virtute eminentior, hic eligatur.

C A P. X. *In confirmatione electionis qua expendenda.*

Electiõne facta, Nos & cæteri, qui confirmationis munus impendemus, officio Nostro, Deo volente, non deerimus; discussuri scilicet diligenter & formam electionis & electi merita, priusquam Nostras imponamus manus.

C A P. XI. *Per Patronos, idoneos præsentari oportere.*

Patroni, tum Ecclesiastici, tum Laici, quos hac de re diligenter admoneri curabimus, videbunt, ut idoneos (quemadmodum ante diximus) Archidiaconos præsentent. Comperitum siquidem habemus, quam hic supra modum peccetur. Sunt enim, qui tantum filios ac consanguineos, seu aliter ipsis addictos, citra ullum delectum aut discrimen scientiæ, morum ac ætatis, Beneficiis Ecclesiasticis admovent. Sunt, qui admotis nomen tantum relinquunt, censum autem atque Ecclesiasticos redditus sibi, ausu quodam sacrilego, (nihil minus quam de Ecclesiastico ministerio cogitantes) uturpant. Quæ omnia, cum Sanctorum Patrum sanctionibus damnentur, multorumque malorum in Ecclesia Dei causa sint, posthac non committi, sed sublata penitus esse, suamque vim Canonicis Regulis constare, ex animo cupimus.

C A P. XII. *Quid incumbat Archidiaconis.*

Archidiaconi Nostri, ad quorum curam inter alia pertinet, ut Nostro nomine Parochias ordinent, ac ministros Ecclesiæ, ipsis præsentatos ac oblatos, inquirent; scient, sui muneris esse, negligentiam Patronorum supplere. Cum enim oculi Nostri sint, dispiciant, ne quis, alioqui indignus, sub alicujus præsentationis prætextu irrepat ac admittatur. Nec contenti, quod post edicta, ter publicata, nusquam compareat qui præsentationem oppugnet; eorum etiam, qui ipsis præsentantur & ad instituendum offeruntur, vitam, mores, & eruditionem accuratè pervestigabunt; ac, nisi comperti illi fuerint, muneris, cui præfici postulantur, pares, fore nefas putabunt, stulte petentibus assentiri. Neque existimabunt, id temporis, quod huic Examine impendit, perdi; cum nequaquam possit collocari melius; maxime quod officium eorum, hoc ipsum ut fiat, magnopere requiratur.

C A P. XIII. *Aliquot abusus Officialium inter visitandum, corrigendi.*

Et, quoniam ad Nos quorundam querelâ perlatum est, nonnullos Officiales Archidiaconorum Nostrorum, investituræ nomine, plus æquo interdum petere, quosdam etiam institutionem ipsam, petentibus, vel temere negare vel saltem in longum differre tempus, quamlibet legitima sit præsentatio & idoneus is qui præsentatus est: curæ Nobis erit, inter visitandum de his diligenter inquirere, & quæ vitiosa comperientur, Archiepiscopali auctoritate, communicato tamen cum Archidiaconis

Alexand.
3. c. ex
sequen.
de iustit.

C. & c.
Ad hæc,
de offic.
Archidia-
con. c.
finali. de
elect. in 6.

Hier. 8.
q. 1. c. li-
cet, & c.
si ergo.

conis Nostris (ut par est) consilio, quoad ejus fieri poterit, corrigere.

CAP. XIV. *Omnes, qui de Beneficiis disponunt, sui Officii admonendi.*

Referre etiam non parum existimamus, omnes, qui de Sacerdotiis seu Beneficiis Ecclesiasticis quamcunque disponendi potestatem habent, speciatim ac diligenter admoneri, ut hisce Synodicis Canonibus per omnia obtemperent, nisi in eo ipso, in quo deliquerint, puniri velint.

CAP. XV. *Moderatio, Patronos Laicos respiciens.*

Atamen, quod ad Patronos Laicos attinet, hanc censuram eatenus moderamur, ut, si Archidiaconi Nostris presentatos ab eis, quod in idonei sint, instituere reculent, liceat ipsis, inutilium loco, alios iterum intra tempus legitimum presentare, modo tamen dolus absit.

CAP. XVI. *De officio Vicariorum in Pontificalibus.*

Postquam de illorum officio diximus, qui Sacerdotiis seu Beneficiis Rectores admovent, Ecclesiasticis Ordinibus initiandos; restat, ut de Vicariis Nostris in Pontificalibus, qui huic muneri (in partem sollicitudinis Nostræ vocati) potissimum delegati sunt, paucis dicamus. Nobis quidem, uti cæteris omnibus Pontificibus, in Aaronis persona loquutus est Deus: Homo per familias qui habuerit maculam, non offeret panes Deo suo, nec accedet ad ministerium ejus: si cæcus fuerit, si claudus, si vel parvo vel grandi vel torto naso, si fracto pede, si manu, si gibbus, si lippus, si albuginem habens in oculo, si jugem scabiem in corpore, vel herniosus: omnis qui habuerit maculam, non accedat offerre hostias Domino, nec panes Deo suo. Quid per allegoriam sermo divinus significare voluerit, maximus ille cælestium rerum peruestigator Paulus, in Epistolis, quas Timotheo ac Tito, ambobus nascentis Ecclesiæ Episcopis, inscripsit, gravissime explicavit. Quum enim mandasset, ut per Civitates Presbyteri constituerentur, statim subjecit, quales substitui vellet & oporteret. Oportet (inquit) constitutum sine crimine esse, sicut Dei dispensatorem; non superbum, non iracundum, non violentum, non percussorem, non turpis lucri cupidum; sed hospitalem, benignum, prudentem, sobrium, justum, sanctum, continentem, amplectentem eum, qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem, ut potens sit exhortari doctrina sana, & eos, qui contradicunt, arguere. Diaconos similiter, pudicos, non bilingues, non multo vino deditos, non turpe

Levit. 21.

Tit. 1.

1 Tim. 3.

lucrum sectantes, habentes mysterium fidei in conscientia pura. Et, ut iterum nos officii nostri commonefaceret, subjecit: Et hi probentur primum, & sic ministrent, nullum crimen habentes.

CAP. XVII. *Quid Episcopis potissimum curandum sit.*

Incumbit itaque Nobis, ut probemus primum eos, qui Ordinibus, maxime sacris, initiari desiderant. Curæ ergo erit Vicariis Nostris in Pontificalibus, manus impositionem auspicaturis, ne hic quid desit, neve Ordines sacros aliter quam secundum regulam Evangelicam impartiantur. Ut adjutores in hoc examinationis munere habeant, non repugnemus; modo primæ sollicitudinis partes apud eos sint, nec, quæ ipsis ante omnia agenda erant, in alios penitus relegent, interim ipsi de omnibus incerti: per hæc tamen Suffraganeis Nostris nihil præjudicantes, quo minus ipsi, quemadmodum videbitur opportunum, de hujusmodi examine faciendo dispiciant. Ut vero summatis multa complectamur, dispicient de Ordinandorum ætate, vita, scientia & affectu.

CAP. XVIII. *De ætate Ordinandorum.*

Olim Diaconus ante xxv, Presbyter vero ante xxx ætatis annos, non ordinabantur. In Viennensi vero Concilio, sub Clemente quinto, Ordines sacri minori etiam ætati concessi sunt; nempe Subdiaconatus xviii, Diaconatus xx, Presbyteratus denique xxv ætatis annum nato. Num ad antiquos Canones regredi referat, futurum Concilium despiciet. Nos interim admonemus, Viennense Concilium, tum ex aliis Canonibus, tum ex seipso interpretandum: nimirum ut ætas quidem illa sufficiat, modo tamen cætera quoque, quæ Canones plus quam ætatem respiciunt, haud desint; nempe literarum scientia, & morum gravitas.

CAP. XIX. *Testimonium vitæ ac doctrinæ, per initiandos sacris, exhibendum.*

De doctrina, vitæ, ac moribus, Suffraganeus Noster testimonium præceptorum, qui ipsos in literis instituerunt docueruntque, eorum quoque apud quos, sacris initiandus, potioris vitæ partem transégit ac diversatus est, exigere non omittet, ne manifeste criminosi irrepant; idque ad certam formulam, quam delineari curabimus. Dum enim priscam Ecclesiam respicimus, summo desiderio tangimur, priscos illos sanctissimos mores, non tantum verbis sed & re ipsa, in Ecclesiam, quod

Ex Conc. Arelat. 3.
Ex Viennensi Concilio.
Clem. generalium de a. & g. qualitat.
Ex eodem Concilio.
Clem. eodem titulo.
Ex Lateran.

Ex 3. Caribuz.
quod

quod in Nobis est, reducendi. Illa certe vult, ne Episcopus, sine testimonio Clericorum & plebis, Clericos ullos instituat. Hinc illæ interrogationes solemnes præambulæ: Sunt iusti? sunt casti? atque aliæ similes. Neque frustra scriptum legimus, quod, quanquam Dominus de constituendo Iosue Principe præcepisset, eundemque elegeret, nihilo secius tamen convocari Synagogam voluisse.

Hieron. in Levit.

C A P. XX. De eruditione Ordinandum inquirendum.

DE eruditione quoque & scientia disquiret, ne statim à stiva ad Ecclesiastica munia confugiatur. Per Prophetam Dominus dixit: Quoniam tu scientiam repulisti, & ego repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi. Substantia siquidem Sacerdotii, sunt eloquia divinitus tradita, uti Dionysius ille Magnus apposite dixit. Quæ vero in Parochis, quæ in cæteris, eruditio requirenda sit, post dicemus.

Osee 4.

S. Dionys.

C A P. XXI. Videndum, quo affectu ad Ordines accedatur.

QVO denique affectu ac proposito accedant Ordinandi, videndum, accuratèque investigandum est; nam videlicet Dei causa tantum, an potius suæ commoditatis gratia, ad Ordines capeffendos adspirent, quærentes quæ sua sunt, non quæ Iesu Christi. Quid enim est sua quærere & non quæ Christi sunt, nisi, cum tales non gratis Deum diligunt, non Deum propter Deum quærunt, temporalia commoda sequentes, lucris inhiantes, & honores ab hominibus expetentes? Quisquis ergo talis est, non Dei filius, nec ovili Christi idoneus Pastor futurus, sed mercenarius est. Vbi-que Deus hominis intentionem & mentem spectat, quam Christus in Euangelio lucernam corporis atque oculum vocat. Qui si simplex fuerit, totum corpus lucidum erit: sin autem fuerit nequam, totum corpus tenebrosum erit. Quare, si lumen (quod in initiando est) tenebræ sunt, ipsæ tenebræ quantæ erunt?

Phil. 2.

Aug. 8. qu. 1. c. sunt in Ecclesia.

Matth. 6.

C A P. XXII. Quanto temporis spacio, ante majorum Ordinum receptionem, initiandi se presentare debeant. Item, quid initiandi tum secum allaturi sint.

VT autem hic animus Vicariis Nostri in Pontificalibus eo explorator sit, (neque enim qualicumque assertioni statim tuto creditur,) operæ precium existimamus, ut, qui ad sacros (quos vocamus majores) Ordines capeffendos adspirant, Quatuor temporibus, ut vocant, quæ tempus impertitionis ejuscemodi Ordinum proxime præcedunt, Vicariis Nostri in Pontificalibus sese repræsentent, qui eos

(quemadmodum diximus) rogabunt, quid eos huc permoveat, an expenderit quid in hac vocatione præstare oporteat, an huic vocationi se sentiant posse respondere, & an sperent, se, adjutore Deo, continere posse ac velle; item, an affectu carnis huc ducantur, ut videlicet in otio & suaviter vivant, opesve & honores parent. Admoneantur quoque, ut bene seipsos explorent excutiantque, ne, quum ad capiendos Ordines reverli fuerint, Spiritum sanctum fraudent.

Eo ipso etiam tempore, Ordinandi testimonium vitæ ac conversationis secum afferent, ut Vicarii Nostri in Pontificalibus, cum ex responsione, tum vita præcedente, colligere possint, an admittendi videantur; & num referat, diligentius de vitæ testimonio, ante appetens Ordinationis tempus, inquirere.

C A P. XXIII. Quale testimonium afferendum.

QVI Civitatem aut oppidum, Senatus; qui verò pagum aut vicum incolit, Iudicii ejus loci, literas sigillatas, quæ gratis dantur, secum feret. Quæ ne cuiquam vel per invidentiam vel alium minus sincerum affectum denegentur, prohibemus. Alioqui, adferens documentum factæ requisitionis & denegati testimonii, nec tamen inculpatus criminis vel defectus, ac idoneus per Vicarios Nostros in Pontificalibus repertus, nihilo secius admitte- tur. Qui vero non in oppidis aut pagis, in quibus titulum nacti ac ministraturi sunt, sed in longinqua regione, moram traxerunt, hi Canonicis satisfaciant institutis.

C A P. XXIV. Die Mercurii, proxima ante susceptionem Ordinum, examinandi, qui initiantur sacris.

ET ut hæc omnia eo accuratius observentur, visum Nobis est, ut Ordinandi, maxime ad Sacerdotii gradum, quod die Sabbatino ex more Ecclesiastico fieri solet, die Mercurii proxime præcedente, ad Nostros Civitates, ubi Vicarii Nostri in Pontificalibus Ordines ipsos sacros impartient, sese conferant; quo duobus dehinc sequentibus diebus, videlicet Jovis & Veneris, quos ejuscemodi disquisitioni peragenda deputamus, Vicariis Nostri, ipsisque Nostri autoritate in eo munere adjunctis Theologis, se repræsentent, examinationique eorum submittant.

C A P. XXV. Neminem ab Examinatione immunem esse oportere.

QUA quidem neminem excipimus, etsi magisterii titulum prætexat, nisi quem publicum sit & vitam integram egisse, & ea, quæ

quæ Ordo impertiendus requirit, facile calle-
re. Quamobrem non solum Clerici, qui se-
culares appellantur, sed & Religiosi, cuiusli-
bet etiam professionis fuerint, hanc censuram
experientur.

C A P. XXVI. *Cujus admonendi sunt,
pridie Ordinationis, initiandi
sacris.*

Pridie Ordinationis, admonebit Vicarius
Noster in Pontificalibus iterum omnes,
quo se quisque discutiat; ne Officio se alliget,
cui non possit satisfacere; neve mentiat
Spiritus sancto, aut impœnitenti corde accu-
rat, sed ore confessus ac spiritu contritus hu-
miliatusque, post perceptam sacrosanctam
Eucharistiam, Deo totus deditus accedat.

C A P. XXVII. *In minoribus Ordi-
nibus conferendis, qua cura
adhibenda.*

Quamquam, qui minores vocantur Ordi-
nes, tam exactam curam non requirant;
suo tamen modo, pro gradu & excellentia
Ordinis, omnium eorum, quæ diximus, ratio
habenda est. Quid enim indecorum magis,
quam admoveri infantibus, qui non intelligant
quid agatur, immo ne capiant quidem quid
Clerici nomen & reliqua minorum Ordinum
vocabula significant? Quid turpius, quam
quod penitus analphabeti, ac interdum flagi-
tiosi (qui, ut legum civilium censuras ac pœ-
nas eludant, sese impudentissime ingerunt,
in maximam Ecclesiastici Ordinis ignomi-
niam, sacris initiantur? Qua de re nemo post-
hac Ordinibus hisce insigniendus est, nisi
quem & vita commendat, & literaturæ æta-
tisque sit, pro ratione suscipiendi Ordinis,
sufficientis, ac rectæ sinceræque voluntatis.

Hieron. ad
Nepot.

Qui enim in Clerum alleguntur, rem profi-
tentur minime ridiculam; nempe, se peculiari-
ter in sortem Domini ascitos, quibus posthac
omnia terrena sordeant, ac solus Dominus
fors ac pars hæreditatis futurus sit. Cujus quo-
que, priusquam ordinentur, diligenter admo-
neri debent.

C A P. XXVIII. *Ab initiandis
nihil exigendum.*

VT autem Ecclesiastici Ordines summa
sinceritate, omni quæstus suspicione,
omnis mali specie quam longissime submota,
conferantur; nolumus, ut ab initiatis quic-
quam, vel sigilli nomine, à Vicariis Nostri-
bus in Pontificalibus exigatur, sed tantum Scribis
earum literarum, quæ Formatæ appellantur,
unus Albus solvatur: nam eos sumptus, quos
antehac Vicarius Noster in Dicecesi Colo-

nienfi Choraulium causâ facere consuevit,
Nos deinceps pendemus. Non dubitamus in-
terim, Suffraganeos Nostros suis Vicariis in
Pontificalibus ita provisuros, ne quis justam
querendi causam inveniatur.

C A P. XXIX. *Literæ dimissoria
nulli temere concedendæ.*

Prohibemus quoque, ne Officiales Nostri
literas dimissorias, quæ vulgò Licentiatô-
ria Ordinandi vocantur, alicui temere conce-
dant. Illarum enim prætextu, qui suæ rudita-
tis & incitiæ sibi conscii sunt, Nostorum
Vicariorum in Pontificalibus disquisitionem
subterfugiant, ac aliò demigrant, ubi nullus
Canonicæ traditionis respectus habetur.

C A P. XXX. *Tituli Ordinandorum,
diligenter discutendi.*

Tituli quoque Ordinandorum discuti-
antur. Plerique enim inventi sunt, qui, fi-
ctis & emendicatis titulis, ad Sacerdotii di-
gnitatem evecti, eandem turpiter prostituere
postea coacti sunt, vendibiles, quodcumque
dolosi spes refulserit nummi. Quorum nu-
merum, quod nihil fere aliud quam numerus
sint, imminui, plurimum referret. Inter hos
siquidem est, qui in plateis mendicat infelix
Clericus, & servili operi mancipatus, publi-
cam deposcit Eleemolynam: qui eo magis
à cunctis despicitur, quod miser ac desolatus,
justè putatur ad hanc ignominiam devenisse.
Inter hos est, qui in divitum ac nobilium do-
mibus scurræ aut mimæ aut morionem
agit; quem ab Officio retrahendum, Cartha-
ginense Concilium decernit.

Hieron. ad
Rust. c.
Diat. 93.
dist.

C A P. XXXI. *Peregrini Clerici
quomodo admittendi.*

Peregrini Clerici, Romæ aut alibi ordina-
ti, priusquam de Ordinatione sua ritè ade-
pta, deque vita, moribus, eruditione ac titulo,
fidem fecerint, ac commendaticias suorum
Episcoporum, suæque Ordinationis literas,
exhibuerint, repellantur. Quanta enim per
hos, qui evagandi licentia abutuntur, scanda-
la, animarumque pericula, & in Clero & in
populo frequenter eveniant, nemo est qui non
videat.

Ex Agath.
c. 25. de
Cle. pe-
regri. c. 10
tit. 61,
62, 63.
dist.

C A P. XXXII. *Odiosa Beneficio-
rum pluralitas in una eadem-
que persona.*

Odiosa semper apud veteres fuit pluri-
um Sacerdotiorum ambitiosa cupiditas, ne-
que semel generalibus Conciliis damnata.
In Chalcedonenfi enim inter alia cautum
est,

Ex Chal-
ced.

est, Clericum in duabus Ecclesiis conscribi non oportere; quod difficile videatur ut unus vicem duorum sustineat, & absurdum si promiscuis actibus rerum turbentur officia. Id vero in primis noxium est, ubi plures Parochiæ seu Dignitates uni Presbytero committuntur, quod solus per omnes Ecclesias nec Officium persolvere nec rebus earum necessariam curam impendere valeat. Quare tam eos qui de Sacerdotiis ejuscemodi disponendi potestatem habent, quam qui ea, cæca cupiditate ducti, ambiunt, communitos volumus, ut suos affectus Canonicis institutis submittant; qui vero Dispensatione Apostolica adversus hæc se tueri velint, ut causam dispensationis obtentæ, Deo comprobent. Neque enim sublimes atque admodum literatas personas suo privilegio nudamus, modò illo recte & secundum Deum utantur.

CAP. XXXIII. *Dispensationes inspicendæ, ut occurratur abusibus.*

Quam impudenter plerique diplomatibus ac dispensationibus, apud Sedem Apostolicam extortis, præter summi Pontificis mentem (qui & vult & debet potestate sibi concessa, non ad destructionem, sed ad ædificationem uti) abutantur, nullus est qui ignoret. Non prohibeo (inquit quidam vir pius) dispensare, sed dissipare. Dispensatio quidem credita est: sed hic jam quæritur inter dispensatores, ut fidelis quis inveniatur. Quamquam apud illos maxima culpæ pars resideat, qui, vel nulla vel minus legitima vel etiam ficta causa supplicatoriis precibus inferta, dispensationis testatorum tandem eliciunt, quos apud Deum, qui renes & corda scrutatur, omnemque hypocrisim ac fraudem execratur, securos quis dixerit? Nemo tibi (ait idem ille quem jam citavimus) de dispensatione Apostolica blandiatur, cujus conscientiam Divina sententia tenet alligatam. Sed, quia pauci sunt in quorum conspectu est Deus, plerique vero qui sacra autoritate pro sua libidine passim abutantur; fit, ut Lugdunensis Concilii, sub Gregorio X celebrati, non insalubre decretum, adversus insolentiam ejuscemodi hominum, in usum revocare cogamur: quo subnixi, cunctis, qui talibus diplomatibus sibi blandiuntur, necessitatem impone-

mus, literas suas Nobis exhibendi, visuris, num rite impetraverint, ac recte impetratis utantur. Et, ut quam maximè robustæ sint dispensationes istæ, curabimus tamen, ut menti Canonis ac summi Pontificis satisfiat: videlicet, ne animarum cura in his Ecclesiis, Personatibus, seu Dignitatibus, quas sub hoc prætextu occupant, negligatur, nec Beneficia ipsa debitis obsequiis defraudentur.

CAP. XXXIV. *In resignationibus ac permutationibus Beneficiorum, quæ cura adhibenda.*

Postremo, quum Nobis haud clam sit, in resignationibus permutationibusque Beneficiorum, multa ancipitia perjuria committi ab his, qui frequenter subito ac non præmeditati, aut ipsi aut per suos Procuratores (id quod ejusdem reatus ac culpæ est) jurejurando ante manus impositionem testantur, in hujusmodi resignationibus seu permutationibus nullam Simoniam labem aut aliam illicitam intervenisse corruptelam, cum res crebro longe secus habeat, per quod illi gravem in se Dei iram procul dubio provocant: majori cura, diligentiorique, quam antehac fieri consuevit, pervestigatione prævia, hæc juramenta recipi convenit.

CAP. XXXV. *Præstat, paucos esse bonos quam multos inutiles Sacerdotes.*

Et ut cum Divo Clemente hoc caput concludamus, Melius est Episcopo, paucos habere Sacerdotes ac Ecclesiæ ministros qui possint digne opus Dei exercere, quam multos inutiles qui onus grave Ordinatori adducant.

CAP. XXXVI. *De Visitatione ultimo loco dicendum.*

De Visitatione (quæ est altera muneris Nostri Episcopalis pars) hic dicendi locus non fuerit importunus. Expedientius tamen erit, hanc partem in ultimam harum Synodalium institutionum classem rejicere, quod illic tractetur commodius majorique cum fructu, nimirum traditis jam atque expositis regulis, ad quas oporteat, veluti ad amissim quandam, Visitationem redigere, ordiri atque peragere.

PARS SECUNDA.

CAP. I. *De Officio privato ac publico, vitæque ac moribus Clericorum generatim.*

Qui exacte volet cognoscere Clericorum officium & vitam, is Divum Hieronymum ad Nepotianum, ac cæte-

ros Patres, non minus eruditione quam vitæ sanctimonia claros, qui de hac re ex professo justis voluminibus scripserunt, perlegat. Sat Nobis in præsentiarum erit, carptim quædam delibare, ex quibus Clerici Nostri summatim deprehendant, quam longe lateque à recta

semita

Ex Tol. c. unio. IO. q. 3.

Ex Conc. gen. c. de multa. de Prabend. & Dignit.

I Cor. IO.

Ber. ad Eug.

I Cor. 4.

Psal. 7.

Ber. ad Nepot.

Ex Conc. Lug. c. ord. de offi. ord. lib. 6.